

Івасюк О.М.,
здобувачка освітнього ступеня «магістр» спеціальності 101 «Екологія»
науковий керівник: **Шелест З.М.,**
к.б.н., доц., доцент кафедри екології
Державний університет «Житомирська політехніка»
szm0512960@gmail.com

ОЦІНКА ГОРОДНИЦЬКОГО БОТАНІЧНОГО ЗАКАЗНИКА ТА ГОРОДНИЦЬКОГО ЛАНДШАФТНОГО ПАРКУ ЯК СКЛАДОВОЇ ПРИРОДНО-ЗАПОВІДНОГО ФОНДУ ЖИТОМИРСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Окремі екосистеми – це складова частина біосфери, тому для підтримання їх у належному стані вкрай необхідно створення суцільної екологічної мережі. На сучасному етапі розвитку природоохоронної діяльності розроблені теоретичні основи, які регламентують принципи об'єднання окремих заповідних ділянок у комплексні мережі. У вітчизняній та зарубіжній літературі є рекомендації щодо створення таких систем, які включають окремі ядра (заповідні території з жорсткою регламентацією антропогенної діяльності) і коридори між ними (з більш лояльним рівнем охорони). В Україні, яка іде по шляху євроінтеграції, розроблені перспективні плани, щодо створення і розвитку єдиної екологічної мережі. Але ця програма потребує конкретного втілення у життя, шляхом створення не лише нових заповідників, заказників, національних парків тощо, але і широтних та меридіональних екологічних коридорів, що їх об'єднують. На сьогодні це досить актуально у зв'язку з формуванням єдиної європейської екологічної сітки. Необхідність такої сітки викликана проблемами відтворення природних ресурсів, охорони генофонду існуючих організмів, підтримки біорізноманіття та створенням умов комфортного існування як окремих особистостей, так і людства взагалі. Для її створення потрібна необхідна кількість об'єктів, які будуть слугувати природними ядрами і коридорами та джерелами біологічної стабільності екосистем. До них відносяться природоохоронні об'єкти різного значення та рангу, як загальномісцевого, так і загальнодержавного.

Житомирська область входить до складу Центральнополіського геоботанічного округу, який включає 7 геоботанічних районів. У даному регіоні досить значні площі лісів та боліт, що забезпечує збереження біологічного різноманіття. Природно-заповідний фонд Житомирської області представлений 221 територіями та об'єктами загальною площею 136,58 тис. га. З них 20 об'єктів загальнодержавного значення, а саме 2 природних заповідники, 10 заказників, 2 пам'ятки природи, 5 пам'яток садово-паркового мистецтва, 1 ботанічний сад. Їх загальна площа становить понад 57,94 тис. га.

Серед 7 районів Центральнополіського геоботанічного округу Городницько-Олевсько-Ємільчинський належить до таких, де найкраще збереглися природні угруповання. Цей район має високу ступінь залісненості та заболоченості. Городницький ботанічний заказник загальнодержавного значення розташований на північ від смт Городниця Новоград-Волинського району і займає площу 352 га (34, 35, 36 квартали Городницького лісництва ДП «Городницьке лісове господарство»). Городницький ландшафтний парк – це пам'ятка садово-паркового господарства, розташована у 65 кварталі Городницького лісництва і має загальну площу 21 га.

Територія, на якій розташовані ці об'єкти, має досить велику кількість невеликих за розмірами боліт. Вони мають цінну, як для регіону, так і для України в цілому, флору. Особливе місце серед болотних фітоценозів посідають такі, які мають рідкісних флористичний склад. Через невелику площу окремих екопів вони потребують охорони. Флора судинних рослин представлена 5 відділами та 6 класами, що є типовим для флори Північної півкулі. Особливе місце посідають рідкісні види. Дослідження виявили на даній території 37 рідкісних видів рослин, з них 14 – занесені до Червоної книги України. Декілька видів рослин Житомирської області вперше в регіоні знайдені саме на території Городниці. Популяції ряду рідкісних видів виявилися найбільшими з відомих нині у Житомирській області. За ступенем рідкісності 39% видів віднесені до дуже рідкісних, 25% – до рідкісних і 36% – до порівняно рідкісних. Таким чином, більше 1/3 рідкісних видів рослин на даній території потребують індивідуальної охорони в межах природних заповідних територій. Еколого-ценотичний розподіл рідкісних видів свідчить про те, що більша частина рідкісних видів росте у лісових екотопах. Досить значна кількість рідкісних рослин – це види, які ростуть на болотах та у водоймах. Загалом, характер розселення рідкісних видів досить добре репрезентує всі наявні екотопи, характерні для даного регіону.

Екологічна мережа має складатись з таких елементів: природні ядра з високим рівнем заповідності; меридіональні і широтні екологічні коридори, для забезпечення взаємозв'язків між ядрами; відновлювальні райони, де відбуватиметься відновлення порушених елементів екосистем; буферні зони, функція яких полягає у захисті природних ядер від зовнішніх негативних впливів. Перспективним є об'єднання цих двох об'єктів природно-заповідного фонду у комплекс, який забезпечить формування однієї з ланок екологічної мережі.